

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет української філології

Л. Б. Поліщук

**ПРАКТИЧНИЙ КУРС ІЗ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

Умань
Візаві
2021

Рецензенти:

Торчинський Михайло Миколайович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Хмельницького національного Університету;

Коваль Валентина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Колесник Оксана Борисівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української та іноземної мов Уманського національного університету садівництва.

Рекомендовано до друку вченою радою

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 17 від 25. 05. 2021 року)

Поліщук Л. Б.

П50 Практичний курс з методики навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для студ. ЗВО / Л. Б. Поліщук ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т української філології. – Умань : Візаві, 2021. – 165 с.

У посібнику запропоновано плани практичних занять, запитання й завдання для самостійної роботи студентів, креативні вправи, тестові завдання, а також теми та поетапний план роботи лабораторних занять. У додатках зроблена спроба структурувати основи курсу методики навчання зарубіжної літератури у вигляді таблиць і схем, розроблено зразки методичних орієнтирів щодо формування тестових завдань учнів.

Посібник допоможе студентам теоретично й практично засвоїти курс методики навчання зарубіжної літератури, оволодіти вміннями та навичками, які необхідні для роботи в школі.

Для студентів-філологів, викладачів закладів вищої освіти. Водночас може бути корисним для молодих учителів-словесників.

УДК 37.016:821(075.8)

© Поліщук Л. Б., 2021

ЗМІСТ

Вступ	6
Практичні заняття	8
Модуль 1. Методологічні засади викладання зарубіжної літератури в загальноосвітній школі	8
Тема 1: Методика навчання зарубіжної літератури як наукова дисципліна. Роль учителя в її розвитку	8
Тема 2: Завдання, зміст і структура курсу зарубіжної літератури	11
Модуль 2. Шляхи організації викладання зарубіжної Літератури	15
Тема 3: Урок зарубіжної літератури в умовах сучасної школи	15
Тема 4: Методи та прийоми викладання зарубіжної літератури	19
Модуль 3. Особливості аналізу творів різних родів і жанрів.....	24
Тема 5: Принципи та шляхи аналізу художнього твору в школі	24
Тема 6: Шкільний аналіз ліричних творів.....	29
Тема 7: Особливості вивчення драматичних творів.....	34
Тема 8: Вивчення епічних творів у школі	39
Модуль 4. Методика розвитку усного й писемного мовлення учнів. Позакласна та позашкільна робота з зарубіжної Літератури в сучасній школі	43

Тема 9: Вивчення біографії та індивідуального стилю письменника.....	43
Тема 10: Письмові роботи із зарубіжної літератури та методика їх проведення.....	46
Тема 11: Методика проведення позакласних і позашкільних заходів із зарубіжної літератури в сучасній школі.....	50
Лабораторні заняття.....	54
Рекомендована література.....	62
Додатки.....	66
ГЛОСАРІЙ МЕТОДИЧНИХ ТЕРМІНІВ.....	128

Учитель-словесник, поза сумнівом, повинен бути книголюбом, по змозі, поповнювати свою домашню бібліотеку фаховою літературою, науково-методичними журналами, словниками. Той, хто нігілістично ставиться до методики, зневажає її та у власній практиці схильний покладатися в основному на «свою» методику, не росте як педагог, нерідко вдається до методичного прожектерства, застосовуючи надумані, не апробовані в школах форми і методи проведення занять, тому стикається із значними труднощами в раціональній організації навчання. І, навпаки, належна мовна і методична підготовка, а також успадковані або набуті педагогічні здібності вчителя є запорукою його плідної праці з учнями.

О. М. Біляєв

ВСТУП

Важливе місце у професійній підготовці студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів належить практичним заняттям із курсу «Методика навчання зарубіжної літератури». Перебудова шкільної освіти зумовлює необхідність оновлення й удосконалення змісту цього курсу, спрямування його на підготовку майбутніх учителів до формування національно свідомої мовної особистості в школі, до реалізації комунікативно-діяльнісного лінгводидактичного принципу.

Пріоритетним напрямком на сучасному етапі розвитку освіти є формування в майбутніх учителів зарубіжної літератури теоретичної, практичної, мотиваційної, науково-дослідницької готовності до інтелектуально-творчої професійної та самоосвітньої діяльності.

Завдання пропонованого посібника – надати допомогу майбутнім учителям-філологам у набутті професійних літературно-методичних знань, умінь і навичок; розвинути їхні творчі здібності з метою успішного виконання навчально-виховних завдань, які ставить перед ними сучасна шкільна система освіти; допомогти оволодівати новими освітніми технологіями, виробляти персональні технології у викладанні літератури як мистецтва слова.

Відповідно до навчальної програми курсу «Методика викладання зарубіжної літератури» виокремлено такі модулі: «Методологічні засади викладання зарубіжної літератури в загальноосвітній школі», «Шляхи організації викладання української літератури», «Особливості аналізу творів різних родів і жанрів», «Методика розвитку усного й писемного мовлення учнів. Позакласна та позашкільна робота з зарубіжної літератури в сучасній школі».

Кожний модуль містить практичні заняття, на яких студенти поглиблюють знання з теоретичного курсу, що передбачають розкриття питань наукового обґрунтування змісту предмета, методів вивчення літератури, специфіки й типів сучасного уроку зарубіжної літератури, системи вивчення художнього твору, біографії письменника у зв'язку з його творчістю; засвоєння понять з теорії зарубіжної літератури; з'ясування видів позакласної та позашкільної роботи. На практичних заняттях розглядаються також поняття вдосконалення форм і методів розвитку усного й писемного мовлення на уроках літератури; методів і прийомів навчання; ознайомлення з плануванням учителя-словесника та методичною роботою в школі.

Метою лабораторних занять є практичне підтвердження окремих теоретичних положень з методики навчання зарубіжної літератури; спостереження за роботою студентів-практикантів, досвідчених учителів-словесників; оволодіння вміннями та навичками професійної роботи з навчання, виховання та розвитку учнів засобами літератури; вироблення індивідуального стилю викладання; активізація креативних якостей студентів і формування їх мотиваційної спрямованості на творчість у майбутній професійній діяльності.

Після опанування курсу методики навчання зарубіжної літератури студенти повинні **знати**:

- типологію і структуру уроків літератури, методи та прийоми викладання зарубіжної літератури в школі, новаторські форми занять;
- принципи та шляхи аналізу художніх творів;
- життєвий і творчий шлях письменників; форми, методи та прийоми викладу цього матеріалу;
- особливості вивчення ліричних, епічних і драматичних творів у школі;
- елементи теоретико-літературних понять у шкільному курсі вивчення зарубіжної літератури;
- види наочних посібників з зарубіжної літератури;
- систему письмових робіт з зарубіжної літератури в основній і старшій школі;
- види позакласної та позашкільної роботи з літератури.

Студенти повинні **вміти**:

- аналізувати діючі шкільні програми й підручники з зарубіжної літератури;
- складати конспекти уроків і планувати навчальний матеріал;
- володіти найбільш ефективними шляхами, методами й прийомами викладу матеріалу;
- аналізувати художні твори різних родів і жанрів;
- виразно читати художні тексти;
- перевіряти та аналізувати письмові роботи, оцінювати за 12-бальною системою, розвивати усне і писемне мовлення учнів;
- проводити позакласну та позашкільну роботу з зарубіжної літератури;
- застосовувати різні види наочних посібників з зарубіжної літератури;
- організовувати самостійну роботу та позакласне читання;
- підвищувати професійні якості та самоосвіту.

Посібник допоможе студентам теоретично й практично засвоїти курс методики навчання зарубіжної літератури, оволодіти вміннями та навичками, які необхідні для роботи в школі.

Поліщук Л. Б.

**ПРАКТИЧНИЙ КУРС З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

*Навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Видається в авторській редакції

Підписано до друку.04.06.2021р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 9,76

Тираж 120 прим. Замовлення №049

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi08@mail.ru